

Яр СЛАВУТИЧ

О А З А

Договоры Прог.

1. Кеибеноби

3 урбдубро нонанс -

5. III. 1961

И. С. Сидоров
ОА3А

<http://diasporiana.org.ua>

Яр СЛАВУТИЧ

О А ЗА

П'ЯТА ЗБІРКА ПОЕЗІЇ

СЛАВУТА

ЕДМОНТОН

МСМЛХ

Yar Slavutych

O A S I S

Ukrainian Poems

L

Авторів герб у новітньому виконанні
мистця Михайла Дмитренка

Slavuta Publishers, Ltd.
10920 — 60 Avenue, Edmonton, Alberta.

* * *

Ти мені — як примарна оаза
На пісках африканських пустель.
Повертаюсь, мов бурі екстаза,
До твоїх біловидих осель.

До садів, що таять прохолоду,
До землі, що лежить — як свята, —
Я керую обладу відходу
І запалені болем уста.

Мої руки тріпочуть, як віти;
Дум тягар я голготно несу,
Щоб твої перелогі узріти
І твою надбіблійну красу.

Обітована! Крапле баклаги,
Появися у блисках роси,
Погаси мої вибухи спраги
І вергання пустель погаси.

1950

* * *

Дюнами шлях мій — без краю.
Дихає далеч вогнем.
Довго і спрагло згораю
Над переможеним днем.

Скорбного неба Сагара
Зорі запалює знов, —
Сонця погашена кара
Душу не звільнить з оков.

О, прохолодний розмаю,
Де твоя звага стара?!
Жданого Ніла немає,
Довго не буде Дніпра.

Тільки бурхає дорога,
Дихає далеч вогнем.
І не згасає знемога
Над переможеним днем.

1950

* * *

Течуть сторучайно дюни.
Піски суховійно дмуть.
Буруни, жакні буруни
Мою замітають путь.

Як смерчі — димучі зарви.
Як вихор — вогонь юги.
Душа, пожадавши барви,
Долає смертей круги

І, чорним відчаєм гнана,
Зникає в жаркій імлі . . .
Бездольна, як вічна рана,
Кому перелле жалі?

Для кого розкриє муки? . . .
Безлюддя. Безмежжя. Сум.
І, гнівно рознявши руки,
Вергає піски самум.

1951

• • •
Де ви, де ви, ставні тополі,
Кольорові струмки зела?
Обвівайте ненатлі болі
З вогняного мого чола.

Де ви, де ви, дзвінкі джерела,
Довгождана доріг мета?
Снаговито, як рідні села,
Напувайте мої уста.

Хай із вашим сьйним приходом
Згасне згага, — і мандрів шлях
Буде слати холодним водам
Привітання в снажних гаях.

Об'явіться — як мерехт марив!
Киньте тінь димляним горбам,
Щоб я спрагу мою охмарив
І ступив у жаданий храм.

1951

• • •
Палючі пили пустелі
Пошли до кінця життя,
Щоб далей вали веселі
Вергали вогонь виття,

Щоб вихори в наглім свисті
Карали за всі гріхи,
Щоб я на горби урвисті
Верстав без мети шляхи, —

Лиш дай у тяжкому сконі
Узріти евшан степів,
На древнім отчиннім лоні
Почути дніпровий спів;

І, впавши на рідну землю,
Її цілувати вщерть . . .
Тоді без жалю приємлю,
Немов нагороду, смерть.

1951

• * •
Куля земна, полонена пільмою,
Знає мету, що ясна і пряма.
Сотні доріг подружили зі мною,
Тільки тебе, материзно, нема:

Не вибухають із надрів джерела,
Не поклоняються ниви вітрам,
Буйноблакитна безодня весела
Не розкриває зазорених брам,

Сила важка плодоносного лона
Гимном снаги не дзвенить по ночах,
Древнього Понту гонитва солона
Захвату й блиску не родить в очах.

О, життедайна моя материзно!
Сонце згасає в чужинах мутних.
Чорні провалля безжально і грізно
Тропи мої обривають на них.

Жовтогарячі буруни відчаю
Зморам неznані туманять світи.
Як же вири вогняного безкраю.
Далеч голготну мені перейти?

Як досягти заповітного дому?
Впасти на рідний дитинства моріг,
Сльози гарячі, тужбу незникому
Спрагло ронити на отчий поріг...

Куля земна, полонена пільмою,
Знає мету, що ясна і пряма.
Сотні доріг подружили зі мною,
Тільки тебе, материзно, нема.

1952

. . .
Тугу мою, невтоленну скорботу,
Не погасити риданням гучним.
Знав я жалі, погамовні достоту, —
Тугу мою не здолати нічим.

Наче юга безбережного неба!
Ніби горнила пливка глибина!
Спокою? Бурі? Бальзаму? Не треба!
Мандри обравши, палає до дна!

1952

. . .
Хай би гнів я в сирій землі —
І наситив коріння клена,
Щоб шуміла в блакитній млі
Снаговита листва зелена.

Знала б неба сувора твердь,
Що не кинув землі своєї,
А зостався, прийнявши смерть,
Всі недолі ділити з нею.

Точить серце тужби іржа.
Снить уява смарагди маю . . .
Отні клени! Моя душа
Понад вами щодня літає.

1951

• * *
Я снів голубе водопілля,
Смарагдову радість дерев
І запах безсмертного зілля
Під крильми заобрійних мев.

Та безмір землі жовтожарий,
Вітрів поглинаючи зрив,
Мене многотою покари
Жорстоко і нагло збудив.

Покуто прямих алегорій,
Твій вирок досмертно лихий:
Кружляти — як гайвори в горі —
І кров'ю значити шляхи.

1952

• * *
Хвилі жита? Пісків потоки?
Спраглий промінь? Смеркання квіт?
Вічний Боже, який широкий,
Дивно знаний твій білий світ!

Збройних сварів вогонь захланний,
Самоти кам'яна тужба...
Вас не зморять погроми й рани,
Ні найдовша сяйна доба.

І погідні чеснот пориви,
Нездолане здолавши зло,
Поглинатимуть чорні зливи,
Хоч само їх виття внесло.

Правіків непоборний спадок.
Та молюся, дознавши міт,
Щоб відважний знанням нащадок
Розгадав нерозгадний світ.

1961

• • •
Слова, що владою вагомі,
Дзвінкою римою вінчай,
І в кожній букві, кожній комі
Тамуй розгойданий відчай.

Душа співця свідома спраги,
Хмільної пристрасти жадна.
Нехай міцної рівноваги
По вінця сповниться вона.

Тоді — як блиск на перламутрі —
Найпотаємніші чуття
Могутньо вибухнуть, премудрі,
Вином солодким забуття.

І ти, що сіяв красні гами,
Що слово клав на терези,
Пожнеш, охмелений рядками,
Плоди коштовної краси.

1952

• • •
Сняться ниви — гривасті коні!
Крізь гарячий сухий туман
Коливають вітрів погоні
Жовтополий безмежний лан.

Житнім хлібом, гречаним медом
Духмяніє стара земля,
Мов під синім небес наметом
Довге свято Сварог справля.

І не знаю, скорботну вразу
Чи розраду віщує сон.
Буде, буде мою екстазу
Чаклувати ясний полон!

І в обмарі, немов у сконі,
Я дознаю, підвладний сну,
Що в минуле гривасті коні
Заманили мою весну.

1954

. * .

Закують ковалі й зозулі
На далекій розмай-землі.
І словам, що були знебулі,
Нагло стануть світи малі.

І запахне рілля хвиляста
Чебрецем на хмільній межі,
Де глибокі поклони класти
Будуть ниви моїй душі.

Чи спинюсь я? Скажу "спасибі"?
Йй, що мандрів обмарить біг,
Заповітній, рахманній скибі,
Жданій цілі моїх доріг.

Так, я прагну слізьми росити
Першу грудку тих нив-розп'ять,
Що — як поклик мети неситий —
Душу й серце здаля п'янять.

1951

* * *

Мистецтва радісна принада
І неув'ядної хвали
Ласкавий клич, могутня влада.
Мене світами повели.

Вони роздмуханому зору
Явили праведну красу,
Оздобний чар і п'янь сувору,
Що їх, охмелений, несу.

Так будьте ж вік благословенні!
Але пошліть останню путь
У край, де захватно-черленні
Черешні вранці розцвітуть.

І поверніть найкращу пору,
Коли вітав мій перший крик
Розгін херсонського простору —
Мистецтва рідний материк.

1952

ОСІННЯ ЕЛЕГІЯ

Мов келихи, повні вогню золотого,
Палають дуби в голубій даліні.
Не ремствуй, надіє! Стелися, дорого!
Стояння скарбів пораховано дні.

Вони облітають важкими ковтками,
Лягають на землю — черлень і багрець.
І жаль підмиває, що й я за роками
Зійду в небуття, привітавши кінець.

І тоскно в душі відзивається туга.
Багато буяння і мало плодів!
Минуле лягло — як імлава наруга,
Майбутнє без барви встає поготів.

І я, що пройшов рокотання шалене,
Молюсь і благаю: — О Боже, верни
Троянної радості літо надхнення,
Смарагдову тирсу моєї весни!

Та падає листя невпинно і строго:
Стояння скарбів пораховано дні.
Мов келихи, повні вогню золотого,
Палають дуби в голубій даліні.

1952

• • •

Долярникам

О, мерзенне поріддя степу,
Тьмянний виплоде схресних рас!
Не здвигнув тебе дух Мазепи,
Не окрилив тебе Тарас.

Владі ламаного алтина,
Владі золотого й срібняка
Відавалась робуча спина,
Продавала снагу рука.

Влада доляра твій нерозум
Заманила в чужі краї.
Жар любови ти вбив морозом
І забув ти степи свої.

І споганив співуче слово,
Славу предків . . . О зрадо зрад!
Де шукати серцям обнови,
Щоб цвіли — як вишневий сад?

Де дістати евшану-зілля,
Щоб заблиснув сяйний кінець,
Щоб прокляв ти чуже посілля,
Повертаючись на чебрець?

Все мовчить. І земля, і зорі
Потонули в імлу мутну.
Тільки я, мов Електра в горі,
Гнівом граду тебе клянущу.

1950

• * •
“Влюбляйся любов'ю сина
В цей прапор — у зорі й смуги,
В цю землю, яка єдина
Забрала тебе з наруги.

Забудь зловорожі орди —
Чи ж мало тобі неслави? —
І стань під машин акорди
Нової співцем держави.” —

Так мудрий, холодний розум
Наказує владно слову,
А серце, чуже погрозам,
Первинну вчуває мову:

Його, як снаги загара,
Як блиски грози важкої,
Бунтує відомсти кара
І в снах не дає спокою.

Йому крутояр дубовий,
Могили та рідні ріки
Своєї влили любови,
О земле моя, навіки!

Філадельфія, 1950

• • •
Не шукайте її у вогнях смолоскипа,
Ні в надхненні юрби, що напружує біг, —
Ваша правда лежить, як розвернена скиба,
На предвічному схресті предвічних доріг.

Плуг історій пройшов над хмільним
суходолом,
Та його обминув первородний сіяч, —
І росте з борозни, володіючи полем,
Блекота і кукіль, і скорбота, і плач.

О, дивіться туди, в кого мозок жевріє!
Звагу мандрів керуйте на рідний поріг.
Ваша правда живе, як Мойсеева мрія,
На предвічному схресті предвічних доріг.

Буде щасний прихід! У блаженстві стихії
По розлуці скитань, по загладі утрат
Засіє пракиївське сяйво Софії
На новій держави новий маєстат.

1950

Я Р

(intermezzo)

. . .

Квітом терну — твоя обмара,
О розпуття жарких вітрів!
Добрий промінь ясного Яра,
Не спахаючи, спопелів.

Над степами нерозбуялий
І розчакхнутий із нутра,
Ти пролинув, як біль Каяли,
Міте вимріяного добра.

Горе, горе! Полян духовість
Не прославив надхненно ти,
Зневажаючи зайшлу новість,
Міте гожої ясноти.

Що ж осталося мені у спадок?
За тривалі які діла
Спогадає тебе нащадок,
Міте сонячного тепла?

Прокленуть мене смертним прахом
Вкриті золотом боввани, —
Степовим піднімуся птахом,
Не приторкуючись вини.

І над тесаними хрестами
Із розп'яттями й без розп'ять
Буде — вквітчаний пелюстами
Мій роменовий дух буять.

І, югнувши над косогором,
Буде виспів ширяти мій,
Щоб не пік ненависний сором
За кайдани від Візантій.

1948

Оксані Лятуринській

Тебе вітаю, сонце стопромінне,
Моеї плоті омивальний плин,
Потужна повінь, що всевладно рине
І порива до синіх верховин.

Тебе приймаю, корогове Яра,
Ясних роменів запашний вінок,
Ти, що вливаєш буйно, як загара,
Сяйної радості п'янкий ковток.

Джерело сили! Я тобі одному,
Тобі, що вирвалося з хащі хмар,
Молюся в заприсягненні співному
І словом пристрасти приношу дар,

Бо тільки ти, відкинувши кирею,
Оповиваєш далі голубі,
Мій дух пашить щасливою землею
І розпливається в тобі.

1947

. . .
Як догнали його на полі, —
Крикнув гончий: "Агій, поганій!"
Батоги — на рамена голі,
Кольки терну — в гарячі рани.

Що ж він думав, визнавець Яра,
Умираючи в сяйві сонця?
Чи гриміли громи, мов кара:
"Вирятовуйте оборонця!"

Розметавши брунатні руки
І духмяний безкрай обнявши,
Він у звабі земної злуки
Святовитно затих назавше.

Ти вергаєш, первинна ноче,
На століття потік злочинний.
Братовбивча війна двигоче,
І не видно її кончини.

1947

СКАРГА ЖЕРЦЯ

Володимирові Шаянові

Обшили душу лишай,
Покрили серце жовті струпи . . .
Чиї ж то голосно, чиї
Ревуть несамовиті труби?

Гудуть — як бурі з-над печер,
Зловісно б'ють у темні дзвони.
Хтось невблаганний світ роздер;
І світ смириться, безборонний.

О буйні стриби! Окропіль
Ясною гоїстю тією,
Що розпанахає набрідь
Понад полянською землею!

Я душу вийму і заб'ю,
Заб'ю, щоб гною не кортіло,
І спрагло нав'ю перев'ю
Мое пречисте тіло.

1948

* * *

Золоту, золоту солому
На святкову стелю постіль.
Розметай віковічну втому,
Виплюндровуй нестерпний біль!

І вигоюй, погідний Яре,
Вікопомне душі тавро.
Хай на серце спливе стожаре,
Снаговійне твоє добро;

І цілюще з душі моєї
Позмиває чужий намул,
Що так точить, палить іржею
Під розгойданий дзвонів гул.

І тоді, по близькім світанні,
Я покину потьмарний світ
І в очиснім вітрів купанні
Оновлюсь, як ромену цвіт.

1948

* * *

Може справді аж дві душі
Пробуває в грудях у мене.
Одна — в золотій іржі,
А друга — руно зелене.

Одна — з осяйних небес
Твого маєстату, Боже.
А друга — з низинних плес
Від Яра, що сходить гоже.

Та благаю, молю обох:
О не дайте, щоб я збезумнів!
Ось ви стали — і Яр, і Бог,
А мене розриває сумнів.

1947

III.

* * *

Цвітуть евкаліпти, роняючи пух,
Колібрі дзвенять над окраєм зеленим.
І втома зникає, і кріпне мій дух,
Немов оловитий живлющим роменом.

Я чую, як знов повертається міць,
І двигает знову дзвінкою снагою.
О щастя дозріле ярих блискавиць,
Ти слово мое напуваєш грозою!

Розтанув навіки скитальчий туман,
І давньою радістю повниться серце,
Що навіть Великий бутний океан
Лягає до ніг, як ласкаве озерце.

Монтерей, 1956

Раюю на горі — як на Парнасі.
Внизу бренить Великий океан.
І голі скелі, на прибої ласі,
Дарують водам радісний пеан.

Ні бур, ні хмар — сама блакить нестримна!
Димує Торо, ніби Чатирдаг,
Та любе сонце розсипає гимни
На предкознаних і дзвінких ладах.

Навіщо ж туга, скорбний чоловіче?
Твій вік, як день, безжурно промине
На цій землі, де квіття мальовниче,
Де кожна мить — як щастя неземне.

Та він, душею дивний, мимоволі
В гарячій пориві тяжких зусиль
З-над сосон чує рідний шум тополі,
А знизу — плескіт чорноморських хвиль.

1956

Будні мої безтурботно течуть,
Наче пруги океану,
Сосни довкола постелю тчуть
Зайді-туману.

Сонце золотить брунатні бори,
Хмари мережать панелі.
Зором вітаю з моєї гори
Пляжі в Кармелі.

Десь ненаситна заглада кружля,
Чвари, незгоди і війни, —
Тут веснояром цвіте земля,
Обрій спокійний.

Чом же для тебе немає краси,
Серце, крилатий човне!?
Інші вчуває воно голоси,
Тугою повне.

1955

Не з кості жовтої слонів,
Не з криці, кованої зрання, —
Край вод і хмар собі я звів
Яснодеревний дім тривання.

Рахманний, мудрий Аполлон
І полум'яний Діонісій
Мій труд відвідують, як трон,
Вагою вимріяних візій.

Щодня в мелодії гірській
Шумлять прилюбно евкаліпти,
Колібрі з квітів п'ють напій, —
Що свій віддав би мед і хліб ти.

Щоночі синя каламуть
І монтерейський щедрий місяць
Потопи сяйва з неба ллють,
Мов кіновар — живописець.

Немає тут ні пір, ні ер.
Така предвічна, гойна звичність!
Я ще живу чи вже помер?
Сучасність . . . Вічність . . .

1956

Мої слова, добірні й прості,
Гойдає Тихий океан.
І проростають, наче брості,
Снажні рядки — дзвінкий пеан.

Мої струнки й суворі ямби
Течуть ностальгією хвиль
На скелі, дюни, сосни й дамби
В сумирнім леготі зусиль.

І я верстаю, мов Портола,*
Каліфорнійські береги
І наслухаю в звазі чола
Нестримні вічності круги.

Минуть роки, пройдуть епохи,
Та не розмиють край води
Не завжди смертні, вічні трохи
Мої карбовані сліди.

1960

* Дон Каспар де Портола, еспанський патріот, вояк і дослідник, заснував 1770-го р. Президію, що стало зародком сучасного міста Монтерею.

МОНТЕРЕЙ

Епічний стиль розлогих кипарисів,
Ноктюрни скель та Тихий океан —
Чого ще треба для душевних ран,
Для бурі в серці — невгамовних бризів?

Нехай від мандрів ти змарнів, полісів,
Віддавши душу мерехтам оман, —
Тебе обмарить монтерейський бран,
Мов буйний шквал — рибалку серед мисів.

Твою палку, нескорену любов
Бере обладою Pacific Grove,
І ти речеш: — Хвилино, зупинися!

Коли ж тумани, з сонцем повсякчас,
Находять валом на гірське узлісся,
Милуйсь і думай — ти відкрив Парнас!

1957

СЕКВОЯ

Д-рові Яр. Коропеві

Ще не свистіла Дарія стріла,
Мовчала праща на правиці галла,
А ти висоти в сонці покликала
І з темних нетрів радісно росла.

Текли віки, як води, без числа;
Зникали війни, — тільки ти шугала
В потоки хмар — як голос Ганнібала,
Як гін Кортеза, як світів хвала!

Дерев прамати, вікопомна славо,
Твоя постава манить величаво,
Понятий захватом, розкритий зір.

Твої могутні коренасті крона
На тлі крайнеба і скелястих гір
Стоять — немов безсмертя охорона.

1956

* * *

Тепле небо твоїх очей
Красномовно метало звагу,
Мовби туга жадних ночей
Надпивала любови брагу.

І не знав я, кому судить
Полум'яну спокусу Єви,
Тільки відав величну мить
Райських яблунь у день серпневий.

Розкривались корони гір,
Дзвінко падала Божа тама,
І сягав щонайдальших зір
Невтолений вогонь Адама.

1952

РАНОК

Богданові

В моїм саду, де повний кущ півоній
Підносить юно в лагоді червоній
Травневу радість раннім небесам,
На всіх листках розсипано бальзам,
На всіх деревах, травах і стеблинах, —
Немов, у звабних раювавши винах,
Казковий Крез навкіл бенкетував.
Де ж дівся він? Чому пустив уплав
Свої скарби? Щоб сяв міріяди
Ясили гимн? Росли кущів каскади?
І, як розгадка з голубих далин,
Явивсь на ганку кучерявий син.

Філядельфія, 1953

ІГОРЕВІ КОСТЕЦЬКОМУ

(надсилаючи "Вибрані поезії" Джона Кітса)

Ми в час ісходу зовсім не дружили.
І наші, в мандрах розбуялі, сили
На протилежних бились бігунах.
Як часто згарячу вергали в прах
Ми один одного в гучному МУР-і,
Собі накликуючи грози й бурі!
Зате злилися наші голоси,
Запраглі чару древньої краси,
І перший ти Шекспірові сонети
Втілив у предків пишномовні злети;
Я ж, мод минаючи хиткий конклав,
Сонети й оди Кітса переклав.

28. X. 1958

WATERLOO

Жують траву обтяжені корови,
Що надовкола буйно поросла
З пролитої достойно — без числа —
Наполеоном збуреної крові.

Так мирно скрізь! Не йде луна з діброви,
Не ринуть ядра, не ридає мла, —
На повів смерти радісно лягла
Снага життя і дух його здоровий.

Нашадку! Пий потоки молока,
Та не сором незганьбленої слави,
Що вже дзвенить по всесвіту, лунка;

Не будь ганебним, як сини Полтави,
Що під лукавим розбратом Москви
Сплямили Січ і слави корогви.

Waterloo, 27. VIII. 1960

ЕГИПЕТСЬКИЙ ОБЕЛИСК

В заграві світла, на пляцу Конкорда,
Поміж юрби, що славить водограй,
Якому заздрийть осяйний Версаї,
Чарує зір його постава горда.

Ні, не коня зубата з бронзи морда,
Не крик химер нотр-дамських у безкрай, —
Мій зір приковує, немов розмай,
Знаків таємних ринуча когорта.

Париже! Гордощі старих відваг,
Краса надхнення, чару саркофаг
Ведуть хвалу в підніжжя обеліску,

А він, пірнувши в темряву блакить,
До всіх байдужий, неподатний блиску,
Про давні подвиги пустелі снить.

Париж, 9. IX. 1960

ПОРЕНЕСАНСОВЕ

Часи буянь! “Заграва”, “Мур” і “Арка” ...
О, не забути риторичних див,
Коли Самчук ясні громи котив,
Коли цвіла золотобрамська марка!

Дзвенів Орест, квилів скорботно Барка;
На органічний Шерехів мотив
Спадав борвій Державних інвектив,
І не вгавала стилістична сварка.

Як віщий сон, той гомін відійшов.
Замовкли Клен і Мосендз ... Лиш Донцов
Кляття Москві продовжує поривче.

Та привид смерти зводиться з обмов ...
Тебе довіку, дикий братовбивче,
Пектимо Віктора Петрова кров!

1957

. * .

Я до друку готував рукопис
У моєму барвному садку
І помітив, як справляли попис
Ворушкі колібрі в квітнику.

Як жадібно мед вони спивали
Із троянд і фукцій, і лілей!
Двиготіли сонячні цимбали,
Раював каліфорнійський глей.

Та шумлива пташка на “Оазу”
Нагло впала — як машинний шків!
Де червоним олівцем щоразу
Я робив поправки між рядків.

Що знайшла вона? Меди снажливі?
Бризку радості? Надхнення хміль?
Чи в безмежній, безпросвітній зливі
Тільки жалю невгамовний біль?

І тривожно я зібрав рукопис
Із карбами дзьобиків тонких,
Споглядав колібрів дальший попис,
У душі радіючи за них.

Як я прагну, люблений читачу,
Щоб — гортаючи мої жалі —
Ти поповнив радістю нестачу
Дорогої, рідної землі!

1958

(Вступ до поеми)

Слідів отця Агапія шукаю —
І не знаходжу дорогих слідів,
Немов ніколи й не було тут гаю,

Де він ходив, молився і хотів
Зелений Клин, Камчатку і Аляску,
Каліфорнійські далі й поготів

Перетворити в Україну-казку
Для тих, що рідний залишили край,
Несучи в серці звагу — не поразку.

Фантаст, мандрівник, визволу ратай,
Нашадок роду Богунів завзятий,
Він пам'ятав Барвінчин коровай,

Шевченка словом краєв, як затятий,
Неправду в світі. Де твої сліди?
Твої дороги? Де їх відшукати?

Москаль-сквернивець,¹ що завдав біди,
Що їх вогнями випік в Україні,
Їх краде й тут край Тихої води,

Віддаючи пожадливі руїні.
Але всього не знищити йому!
Бо в глибині самотньої яскині²

Витає дух і розтинає тьму.
Якби зібрати снаговитий повів
Чи перелити міць його саму

Бодай частково кожному рядкові,
Я б неподатні зрушував серця,
Будив оспалих і в снажній обнові,

Замість евшану й вірного гінця,
Палючим словом навертав до чину —
На чужині в потомстві без кінця

Плекати незнищенну Україну.

1957

¹ Слова о. Агапія Гончаренка.

² Яскиня правила о. Гончаренкові за вітвар.

ВЕЧІРНІЙ РОЗДУМ

Останній промінь посковзнувся по вода
І згас. Пірнуло в Тихий океан
Велике сонце — наче Магеланів
Червонохресний, давній корабель.
І я zostавсь на березі самотній,
В думки заглиблений, немов пророк.

Всесильне сонце, Господа посланче!
Ти сушиш ріки, спалюєш поля,
Ти вижолоблюєш пустелі й гори,
Ти красиш землю, квітники й сади.

Трисвітле сонце! Стрінувши Камчатку,
Пройшовши маршем тьмянний Сахалін,
Збагривши плин холодного Амура
І перетнувши темрявий Байкал,
Скеруй свою розгнівану потугу
На весь Сибір, на хмуру Колиму,
І вічним жаром, полум'ям незгасним
Приверхоянські розтопи сніги,
Зогрій обгризені вовками кості,
Дороговкази чорної доби...

Ласкаве сонце! Глянь за частоколи,
Де людська, чесна закипає кров,
Що — як троянди — загуснілим грудням
На поржавілих процвіла дротах...

Могутне сонце! Стогони й прокльони
Почуй, послухай з посинілих уст,
Прокльони Войнаровського Андрія,
Прокльони Кальнишевського Дмитра,
Прокльони Граба, Плужника й Драй-Хмари,
Прокльони мільонів голосів...

Всесильне сонце, владарю відвічний!
Сповни наказ Господаря свого
І без вагання сявом вогненным
Пошли прокляття сталінській Москві,
Прокляття пекла, всесвіту прокляття
Царям і комісарам, і вождям!

1959

• • •
О. Івахові

Я не забуду буйні вруна,
Покритий рінню чорний шлях,
Навали гроз від Саскатуна
І дальні вогники в полях.

Безмежні й рівні, без оздоби,
І споконвічні, як буття,
Степи херсонські Манітоби
Будили давні почуття.

О земле, скроплена любов'ю
Подільських, луцьких трударів,
Стели поволі в узголів'я
Красу канадських вечорів!

Нехай нап'юсь цього простору,
Цієї красної пори,
Щоб, наситивши спрагу зору,
Не знав ностальгії й жури,

Щоб стрівши ніч в Саскачевані
І привітавши Едмонтон,
Я в час досвітній, час доранній,
Бодай у сні узрів Херсон.

Вінніпег -- Едмонтон, 12. VI. 1939

• * •

Стань стопою на снажний чорнозем —
І заб'ється серце гаряче,
І по тілу, рівнорядна грозам,
Богатирська сила потече.

Не відходь, постій на видноколі,
Наслухайся двиготу землі
На дзвінкому від напруги полі,
Де мої не падали жалі,

Де не мовкне многострунна ліра
Сонця й вітру, простору й життя.
І правічна воскресає віра,
Незнищенна віра в майбуття.

Гнаний горем, сумнівом роздертий,
Я тебе не зрадив, дорогу.
І знайшов я на полях Альберти
Давню радість і нову снагу.

14. VIII. 1960

З М І С Т

Ти мені — як примарна оаза	7
Дюнами шлях мій — без краю	8
Течуть сторучайно дюни	9
Де ви, де ви, ставні тополі?	10
Палючі пили пустелі	11
Кудля земна, полонена питьмою	12
Тугу мою, невтоленну скорботу	14
Хай би гнів я в сирій землі	15
Я снів голубе водопілля	16
Хвилі жита? Пісків потоки?	17
Слова, що владою вагомі	18
Сняться ниви — гривасті коні!	19
Закують ковалі й зозулі	20
Мистецтва радісна принада	21
Осіння елегія	22
О, мерзенне поріддя степу	23
Влюбляйся любов'ю сина	25
Не шукайте її у вогнях смолоскипа	26

II. ЯР

Квітом терну — твоя обмара	29
Тебе вітаю, сонце стопроміне	31
Як догнали його на полі	32
Скарга жерця	33
Золоту, золоту соломі	34
Може справді аж дві душі	35

Цвітуть евкаліпти, роняючи лух	39
Раюю на горі — як на Парнасі	40
Будні мої безтурботно течуть	41
Не з кості жовтої слонів	42
Мої слова, добірні й прості	43
Монтерей	44
Секвоя	45
Тепле небо твоїх очей	46
Ранок	47
Ігореві Костецькому	48
Єгипетський обеліск	49
Waterloo	50
Поренесансове	51
Я до друку готував рукопис	52
Слідів отця Агапія шукаю	54
Вечірній роздум	56
Я не забуду буйні вруна	58
Стань стопою на снажний чернозем	60

КНИЖКИ ЯРА СЛАВУТИЧА

ПОЕЗІЯ

СПІВАЄ КОЛОС, Авгсбург, 1945.

ГОМІН ВІКІВ, Авгсбург, 1946.

ПРАВДОНОСЦІ, Мюнхен, 1948.

СПРАГА, Франкфурт-на-Майні, 1950.

ОАЗА, Едмонтон, 1960.

МАЄСТАТ (готується до друку).

ДОНЬКА БЕЗ ІМЕНІ, поема. Буенос-Айрес, 1952.

ПЕРЕКЛАДИ

Джон Кітс, ВИБРАНІ ПОЕЗІЇ, 1958.

АНГЛІЙСЬКІ СОНЕТИ (готується до друку).

ПРОЗА

МІСЦЯМИ ЗАПОРОЗЬКИМИ, Буенос-Айрес, 1957.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

МОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ПОЕЗІЯ (1900—1950).

Філядельфія, 1957.

РОЗСТРІЛЯНА МУЗА, силуети, Детройт, 1955.

ІВАН ФРАНКО І РОСІЯ, Вінніпег, УВАН, 1959.

МОВОЗНАВСТВО

CONVERSATIONAL UKRAINIAN, I-II, Winnipeg,

Edmonton, 1959 & 1960.

НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

SPIEGEL UND ERNEUERUNG, ausgewählte Gedichte, aus dem Ukrainischen übertragen von Volodymyr Derzavyn, Frankfurt am Main, 1949.

АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

THE MUSE IN PRISON, eleven sketches of Ukrainian poets killed by communists and twenty-two translations of their poems, J. C., 1956.

OASIS, selected poems translated from the Ukrainian by Morse Manly in co-operation with the author, New York — Washington — Hollywood, Vantage Press, 1959.

